

YUCOM

Komiteet pravnikana za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
Svetogorska 17, 11000 Beograd, Republika Srbija, Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.rs

Kršenje ljudskih prava i demokratije **Sistem za rano upozoravanje** **Newsletter No. 46**

Deklaracija Narodne skupštine Republike Srbije o osudi zločina u Srebrenici

31. marta 2010. godine Narodna skupština Republike Srbije je glasovima 127 (od ukupno 250 poslanika) usvojila *Deklaraciju o osudi zločina u Srebrenici*. Time je najviši zakonodavni organ vlasti u Republici Srbiji učinio značajan korak koji bi mogao da obeleži početak dugog procesa suočavanja sa nasledjem devedesetih godina prošlog veka i teškim zločinima i drugim oblicima kršenja elementarnih ljudskih, građanskih i socijalnih prava ne samo građana u bivšim jugoslovenskim republikama, već i u samoj Srbiji.

Brojne nevladine organizacije se godinama zalažu da se parlament Republike Srbije jednim takvim dokumentom jasno odredi prema monstruoznom zločinu počinjenom u naše ime, da se upute reči izvinjenja žrtvama i njihovim potomcima, a 11. jul proglasi za Dan sećanja na Srebrenicu i genocid počinjen u njoj. O zahtevu NVO su se najviši organi vlasti u Srbiji sistematski oglašivali, a predlog takvog dokumenta, koji je 2005. godine u ime NVO podnelo dvoje poslanika, nije ni ušao u skupštinsku proceduru.

Činjenica da se *Deklaracija* usvaja bezmalo 15 godina od događaja u Srebrenici jasno ukazuje da je ona usvojena više iz razloga političkog oportuniteta (spoljnji pritisci; neophodnost „argumentisanja“ nedavno podnesenog zahteva za status kandidata za članstvo Srbije u EU; kao i predstavljanje Srbije u drugačijem svetlu pred Medjunarodnim sudom pravde, koji treba da formuliše svoje savetodavno mišljenje o legitimnosti proglašenja nezavisnosti Kosova), nego iskrene namere srbijanske političke i intelektualne elite da se suoči sa nedavnom prošlošću i njenim još uvek prisutnim teškim nasledjem.

YUCOM

Komiteet pravnika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
Svetogorska 17, 11000 Beograd, Republika Srbija, Tel/Fax: +381 11 33 44 235; 33 444 25; 3238 980
e-mail yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.rs

Dvanaestočasovna debata u parlamentu reflektovala je šizofreno stanje u srbijanskom društvu: dok se značajan deo političkog spektra bar deklarativno zalaže za usvajanje evropskih vrednosti i spreman je da u to ime učini korake koji ubrzavaju hod ka članstvu u EU, još uvek su veoma jake i sve agresivnije nastupaju snage koje se ne mire sa neuspehom Miloševićevog projekta i ne prihvataju posledice njegovog poraza. Samo tako je moguće razumeti nastup vidjenih predstavnika Demokratske stranke Srbije doskorašnjeg premijera V. Koštunice, koji su u parlamentarnoj debati srebrenički genocid nazvali "briljantnom vojnom operacijom srpske vojske".

Objektivna i trezvena analiza okolnosti u kojima je došlo do usvajanja *Deklaracije* – bez obzira na njene brojne manjkavosti, a pre svega nepominjanje reči „genocid“ i odsustvo jasne ograde od zločina počinjenih u ime tobožnjih srpskih nacionalnih interesa – ne može prenebretnuti i pomak koji je time načinjen:

- Deklaracija označava početak javne debate koja će se, neminovno, proširiti na niz tema vezanih za blisku prošlost i voditi ka sveobuhvatnom suočavanju sa pogubnom politikom vodjenom 1990tih i njihovim još uvek veoma teškim posledicama;
- Usvajanje Deklaracije znači priznanje da je do zločina došlo, a pominjanjem odluke MSP (u slučaju *Bosna i Hercegovina vs. SR Jugoslavija*) indirektno je priznato i da se radi o genocidu.

Na proces otrežnjavanja negativno utiče činjenica da u srbijanskom društvu, posebno u „patriotskim“ intelektualnim krugovima, medijima i obrazovnom sistemu, i dalje dominira retorika svetske zavere protiv Srba, u kojoj se srpski narod predstavlja kao najveća – često i jedina – žrtva balkanskih ratova 1990tih. Tako se i parlamentarna rasprava o tekstu *Deklaracije* često pretvarala u neukusno, često i monstruozno glorifikovanje zločina, licitiranje brojem žrtava i slavljenje Ratka Mladića i Radovana Karadžića kao srpskih heroja.

Prognoza:

Bez obzira na njene brojne manjkavosti i uslove u kojima je usvojena, skupštinska *Deklaracija* o Srebrenici ima smisla samo ako bude predstavljala prvi korak na dugom putu ka suočavanju sa nedavnom prošlošću, bez čega nema evropske budućnosti Srbije. Najgore bi bilo kad bi politička klasa – pri čemu najveću odgovornost pada na vladajuću koaliciju oko Demokratske stranke predsednika Borisa Tadića – problem Srebrenice stavila *ad acta* kao „rešen“ i na taj način prokockala šansu koja se njome otvorila.